

Bratislavský
samosprávny
kraj

Sociálny program

**na pomoc deťom, plnoletým fyzickým osobám a rodinám, ktoré sa
nachádzajú v krízovej situácii**

„Centrum pre rodiny v kríze“

Sociálny program na pomoc deťom, plnoletým fyzickým osobám a rodinám, ktoré sa nachádzajú v krízovej situácii „Centrum pre rodiny v kríze“ (ďalej len „sociálny program“) je nástrojom zmeny kvality života rodín v kríze realizovaný v Bratislavskom kraji a vznikol ako iniciatíva Úradu Bratislavského samosprávneho kraja.

I. Všeobecné východiská pre vypracovanie sociálneho programu :

Koncepcia štátnej rodinnej politiky umožnila postupnú decentralizáciu viacerých kompetencií štátu, a to aj v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, čím posilnila praktické uplatňovanie princípu subsidiarity v rodinnej politike a tým aj zodpovednosti viacerých subjektov, ktoré môžu adresnejšie reagovať na konkrétne potreby rodín. Táto pluralita pri riešení problémov rodín umožňuje dôslednejšie napĺňanie strategických cieľov Koncepcie, ktorými sú najmä úspešnosť rodín v realizácii ich funkcií, stabilita a sociálna kvalita manželských a rodičovských vzťahov v zmysle rovnoprávnosti a spoločenskej deľby rodinných rolí a dosiahnutie relatívnej ekonomickej nezávislosti rodín ako základu ich občianskej nezávislosti a uplatnenia ich zodpovednosti a voľby vlastnej budúcnosti. Koncepcia má nadrezortný charakter a rešpektuje článok 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z uvedeného všeobecného východiska vyplýva pre sociálny program:

- úloha právnej ochrany rodiny,
- úloha pomoci rodine pri zlyhaní niektorej z jej funkcií a narušení jej stability,
- úloha adresnosti pri realizácii sociálneho programu,
- úloha súčinnosti a spolupráce subjektov pri napĺňaní základného strategického cieľa sociálneho programu, ktorá má viesť k partnerstvu pri realizácii sociálneho programu,
- úloha motivovať neštátne subjekty, aby vo svojich projektoch venovali zvýšenú pozornosť obzvlášť deťom s problémovým správaním a poruchami správania.

Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

- úloha zabezpečenia a tvorby sociálnych programov zameraných na ochranu práv a právom chránených záujmov detí a na predchádzanie a zamedzenie nárastu sociálno- patologických javov na svojom území (§ 76 citovaného zákona).

II. Špecifické východiská pre vypracovanie sociálneho programu

Sociálny program „Centrum pre rodiny v kríze“ vznikol ako iniciatíva Úradu Bratislavského samosprávneho kraja v roku 2009 a bol v spolupráci s neštátnymi subjektmi realizovaný ako pilotný projekt.

Z uvedených špecifických východísk vyplýva pre sociálny program:

- úloha pokračovať v rozbehnutom pilotnom projekte,
- úloha podporovať cieľové skupiny, ktoré sa ukázali ako najzraniteľnejšie,
- úloha efektívne využívať finančné prostriedky, najmä určiť zdroje a minimalizovať verejné financovanie v čase krízy,
- úloha adresnosti, komplexnosti a dostupnosti pri vykonávaní opatrení pre rodiny v kríze,
- úloha dodržiavať zásadu vykonávania bezplatných činností pre klienta,
- úloha skvalitnenia práce subjektov naďalej zúčastnených na sociálnom programe.

III. Základný strategický cieľ sociálneho programu

Základným strategickým cieľom sociálneho programu je zabezpečiť koordináciu neštátnych subjektov v Bratislavskom kraji vykonávajúcich opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na pomoc rodinám v kríze tak, aby v konečnom dôsledku vytvorili prepracovaný systém pre prácu s rodinami v krízových situáciách a riešením ich krízy predchádzať alebo zamedziť nárastu sociálno-patologických javov.

Tento cieľ sleduje obnovenie schopnosti rodiny plniť si svoje funkcie, predovšetkým posilniť nástroje, ktoré sú zamerané na rodiny v kríze a na obmedzenie a odstránenie negatívnych vplyvov.

IV. Zameranie sociálneho programu – cieľové skupiny

Sociálny program sa zameriava na rodiny v kríze. O kríze v rodine na účely tohto sociálneho programu hovoríme vtedy, ak sa v nej vyskytli konflikty a napätia, ktoré spôsobia, že v rodine vzniká nová situácia, pri riešení ktorej zlyhávajú doteraz využívané vzory správania, a preto zostávajú skutočné potreby jednotlivcov alebo celej skupiny neuspokojené.

Sociálny program sa zameriava na tieto cieľové skupiny:

- **rodina, v ktorej rodič/dieťa je vo/po výkone trestu,**
- **rodina s deťmi pred rozvodom, počas rozvodu a po rozvode, párové poradenstvo,**
- **rodina s deťmi s poruchami správania a s poruchami ADHD a ADD (poruchy pozornosti sprevádzané hyperaktivitou a poruchy vnímania).**

V. Špecifické ciele pre vykonávajúce subjekty

a.) pre všetky vykonávajúce subjekty

- v súlade s metodikou sociálnej práce vypracovávať polročne informáciu o činnosti, informácie pre poznanie príčin vzniku sociálnej udalosti, voľbu nástrojov pomoci a uplatňovanie nástrojov pomoci,
- využívať metódy, techniky, postupy a formy sociálnej práce v súlade s platným právnym stavom a s etikou zodpovedajúce špecifikám cieľovej skupiny,
- vyriešiť otázku zastupiteľnosti (napr. počas dovolení, PN) na účely zabezpečenia bezproblémovej a plynulej činnosti počas realizácie sociálneho programu,

b.) pre vykonávajúci subjekt s cieľovou skupinou rodina, v ktorej rodič/dieťa je vo/po výkone trestu

- príprava rodiny na návrat člena, ktorý bol vo výkone trestu,
- príprava rodiny na odchod jedného člena z rodiny do výkonu trestu,
- poukazovať na možnosti riešenia problematiky väzňov a ich rodín v súčinnosti s inštitúciami,
- ktoré prichádzajú do kontaktu s väzňami (polícia, príslušné úrady práce, sociálnych vecí a rodiny) vhodným propagačným materiálom,
- zapojiť do svojich projektov rodiny a väzňov, ktorí vykonávajú trest odňatia slobody
- pracovať s väzňami a ich rodinami prostredníctvom tzv. informačných listov, aby sa im dostali do povedomia informácie, ktoré im umožnia uľahčiť odchod z väzenia na slobodu a ľahšie preklenúť ťažkosti prvých týždňov po odchode z väzenia,
- pokračovať v plnení cieľov určených vykonávajúcim subjektom vo vlastnom projekte, ktorými sú:
 - urýchliť proces adaptácie člena rodiny po výkone trestu, v práci/škole a v spoločenskom živote,

- pomôcť urýchliť proces prijatia člena rodiny po výkone trestu späť do rodiny,
- zlepšiť sociálnu situáciu rodiny, v ktorej rodič/dieťa je vo/po výkone trestu.

c.) pre vykonávajúci subjekt s cieľovou skupinou rodina s deťmi pred rozvodom, počas rozvodu a po rozvode, párové poradenstvo

- riešenie krízovej situácie a pomoc pri zorientovaní sa klientov v danej situácii ešte pred samotným rozvodom,

- spolupráca s obidvoma rodičmi, ktorí sú pred rozvodom, počas rozvodu a po rozvode,

- minimalizovať dopad krízovej situácie na deti zefektívnením spolupráce so školskými výchovnými poradcami, s pedagógmi – triednymi učiteľmi,

- pokračovať v plnení cieľov určených vykonávajúcim subjektom vo vlastnom projekte, ktorými sú:

- minimalizácia dopadu krízovej situácie rozvodu v rodine na jednotlivých členov,
- po rozvode manželstva poskytnúť rodičom ako i deťom individuálnu odbornú starostlivosť za účelom zmiernenia následkov vyplývajúcich z rozvodu a zmeny rodinnej situácie,
- prevencia a eliminácia sociálno-patologických javov, ktorými sú napr. domáce násilie, úteky detí z domu, záškoláctvo, poruchy správania, užívanie drog a iných návykových látok u detí, výtržníctvo a pod.

d.) pre vykonávajúci subjekt s cieľovou skupinou rodina s deťmi s poruchami správania a s poruchami ADHD a ADD

- poradenská práca s celou rodinou,

- rozšíriť cieľovú skupinu o deti s poruchami správania,

- rozšíriť činnosť o víkendové zážitkové semináre pre rodiny s deťmi s poruchami správania a s poruchami ADHD a ADD (rozvoj komunikácie a rodičovských zručností),

- vykonávať prácu s deťmi v pravidelných detských skupinách (na rozvoj sociálnych zručností),

- vykonávať prácu s rodičmi v pravidelných podporných rodičovských skupinách (sebapoznávanie, rozvoj rodičovských zručností),

- komplexný prístup flexibilne prispôsobený celej rodine (najmä spolupráca so širšou rodinou, školami),

- pokračovať v plnení cieľov určených vykonávajúcim subjektom vo vlastnom projekte, ktorými sú:

- poskytovanie odborného poradenstva,
- vytvorenie siete pomáhajúcich odborníkov podľa potrieb rodín s deťmi s poruchami správania a s poruchami ADHD a ADD.

VI. Oprávnený žiadateľ realizuje sociálny program v rozsahu minimálne 950 hodín počas kalendárneho roka.

VII. Miesto realizácie: územie Bratislavského samosprávneho kraja